

Arbejderaktier o. l.

Adskillige til Dels meget store Selskaber har paa forskellig Maade givet deres Folk Adgang til Tegning af Aktier. Denne Ordning har nærmet sig til Udbyttedeling, hvor Udbyttet ikke udbetales kontant; den væsentlige Forskel er dog, at Aktierne maa købes om end ofte paa gunstige Vilkaar og ikke erhverves helt eller delvis ved Hjælp af en Andel i Selskabets Udbytte. Det drejer sig i Reglen om Præferenceaktier, hvis Udbytte og Værdi er mest stabil. Aktierne kan sædvanlig købes paa rimelige Afbetalingsvilkaar. Der betales ofte udover den almindelige Dividende en Bonus i de første Aar, eller der beregnes en gunstig Kurs eller regnes med lav Rente i Afbetalingstiden. Undertiden gør Selskabet ikke noget økonomisk Offer udover de administrative Udgifter; i andre Tilfælde gives en økonomisk Fordel, som kan beløbe sig til nogle faa Procent af Lønnen.

I en Række Tilfælde, hvorom der foreligger Statistik, havde $\frac{1}{4}$ af de berettigede benyttet sig af Tegningsretten; efter Rigsindustriraadets Statistik 46 pCt. Noget over Halvdelen af de tegnende var ikke Funktionærer; det menes at de fleste heraf var faglærte Arbejdere.

Formaalene med Udstedelse af Aktier til Arbejderne er væsentligt de samme som med Udbyttedeling; idet der dog her lægges særlig Vægt paa Fremme af Opsparingen. Da det navnlig er i de sidste Aar, at Systemet er kommen frem, foreligger der kun begrænsede Erfaringer. Ifølge Rigsindustriraadets Undersøgelse skal Resultatet have været mere Stadighed blandt Arbejderne og Styrkelse af Samfølelsen. Man finder, at Systemet har den Fordel, at det er lettere at antage for den almindelige Forretningsmand end Udbyttedeling. Arbejderne gøres mere interesserede, naar det er Penge, de selv har betalt; skal de have noget fra Selskabet, foretrækker de at faa det som almindelig Løn.

En af Vanskelighederne er at skaffe Aktier. Nogle Steder paatager Selskabet sig dette. I Ford Motor Company udstedes ikke-afsættelige Papirer uden Stemmeret. For at sikre sig, at Arbejderne beholder de almindelige Aktier, gives enten en Bonus, eller Aktien udleveres ikke i de første 5 Aar. Det hævdes, at Systemet kan svække Arbejdernes Frihed ved Lønforhandlinger. Iøvrigt angives som en Ulempe, at kun et Mindretal plejer at benytte sig af Tegningsretten, medens Udbyttedeling kan komme $\frac{3}{4}$ til Gode. I Studebaker Company har man lovet Arbejderne en Plads i Direktionen, naar de kommer op paa 20 000 Aktier.

I Afsnittet om Bedriftsraad er under International Harvester Co. givet et mere detailleret Eksempel paa et Selskab, som i Forbindelse med Andel i Ledelsen giver Arbejderne Adgang til Tegning af Aktier; endvidere henvises til Folketingsmand, Dr. Munchs Fremstilling i Februar-Nummeret af »Socialt Tidsskrift«.